

BOSNA I HERCEGOVINA
FEDERACIJA BOSNE I HERCEGOVINE
VRHOVNI SUD
FEDERACIJE BOSNE I HERCEGOVINE
Broj: 32 0 Ps 349215 23 Rev
Sarajevo, 14.03.2024. godine

Vrhovni sud Federacije Bosne i Hercegovine u Sarajevu, u vijeću sastavljenom od sutkinja Amire Sadović, kao predsjednice vijeća, Silvane Brković-Mujagić i Enise Bilajac, kao članica vijeća, u pravnoj stvari tužitelja Grad Gradačac, kojeg zastupa Pravobraniteljstvo Općine Gradačac, protiv tužene OŠ Ivan Goran Kovačić, Gradačac, Ul. Husein kapetana Gradaševića bb, koju zastupa Edin Mukanović, odvjetnik iz Tuzle, radi ispravke neispravnog zemljišno knjižnog upisa, vrijednost predmeta spora 50.001,00 KM, odlučujući o reviziji tuženih protiv presude Kantonalnog suda u Tuzli, broj 32 0 Ps 349215 19 Pž od 10.04.2023. godine, u sjednici vijeća održanoj 14.03.2024. godine, donio je sljedeću

P R E S U D U

Revizija se odbija.

O b r a z l o ž e n j e

Prvostupanjskom presudom Općinskog suda u Tuzli, broj 32 0 Ps 349215 19 Pž od 10.04. 2023. godine, odbijen je tužbeni zahtjev kojim je traženo da se utvrdi da je pravno nevaljana uknjižba prava vlasništva izvršena u korist tužene na parceli označenoj kao k.č. broj 1199, zvana OŠ Veljko Vlahović, u naravi dvorište površine 3381 m² i škola površine 835 m², ukupne površine 4216 m², upisana u z.k. ul. broj 365 K.O. ..., kao vlasništvo D.S. OOUR Osnovna škola „Ivan Goran Kovačić“ Ledenice Donje – Gradačac sa 1/1, po osnovu rješenja Općinskog suda u Gradačcu broj 028-0-Dn-10-004167 od 17.04.2014. godine, te da je tužena JU OŠ „Ivan Goran Kovačić“, Gradačac, Ulica Husein kapetana Gradaševića b.b., dužna priznati i trpjeti brisanje zemljišno-knjižnog upisa nastalog na osnovu rješenja Općinskog suda u Gradačcu, broj 028-0-Dn-10-004167 od 17.04.2014. godine, uz istovremenu uknjižbu prava vlasništva u korist tužitelja, a Zemljišnoknjižnom uredu Općinskog suda u Gradačcu nalaže se brisanje prava vlasništva upisanog u korist tužene D.S. OOUR Osnovna škola „Ivan Goran Kovačić“ Ledenice Donje – Gradačac, na parceli označenoj kao k.č. broj 1199 i istovremeni upis prava vlasništva u korist tužitelja Općine Gradačac, koja je pravo vlasništva stekla na osnovu zakona, kao i brisanje zabilježbe protiv tačnosti upisa upisane temeljem rješenja broj 028-0-Dn-10-004167 od 06.11.2018. godine.

Odbijen je i eventualni tužbeni zahtjev tužitelja, kojim je traženo da se utvrdi da je pravno nevaljana uknjižba prava vlasništva izvršena u korist tužene na parceli označenoj kao k.č. broj 1199, zvana OŠ Veljko Vlahović, u naravi dvorište površine 3381 m² i škola površine 835 m², ukupne površine 4216 m², upisana u zk.ul. broj 365, K.O. ..., kao vlasništvo D.S. OOUR Osnovna škola „Ivan Goran Kovačić“ Ledenice Donje – Gradačac sa 1/1, po

osnovu rješenja Općinskog suda u Gradačcu broj Dn 028-0-Dn-10-004167 od 17.04.2014. godine, te da je tužena JU OŠ „Ivan Goran Kovačić“ Gradačac, Ulica Husein kapetana Gradašćevića b.b., dužna priznati i trpjeti brisanje zemljišno-knjižnog upisa nastalog na osnovu rješenja Općinskog suda u Gradačcu, broj 028-0-Dn-10-004167 od 17.04.2014. godine i uspostavu predašnjeg stanja, odnosno istovremenu uknjižbu državnog vlasništva, a Zemljišnoknjižnom uredu Općinskog suda u Gradačcu se nalaže brisanje prava vlasništva upisanog u korist tužene D.S. OOUR Osnovna škola „Ivan Goran Kovačić“ Ledenice Donje – Gradačac na parceli označenoj kao k.č. broj 1199 i istovremeni upis državnog vlasništva, odnosno uspostavu predašnjeg stanja kako je bilo upisano u „B“ vlasničkom listu zk. ul. broj 1856 S.P. Gradačac, kao i brisanje zabilježbe protiv tačnosti upisa upisane temeljem rješenja broj 028-0-Dn-10-004167 od 06.11.2018. godine. Tužitelj je obavezan tuženoj naknaditi troškove postupka u iznosu od 4.040,01 KM.

Drugostupanjskom presudom Kantonalnog suda u Tuzli, broj 32 0 Ps 349215 19 Pž od 10.04.2023. godine odbijena je žalba tužitelja, odbijen je zahtjev tužene za naknadu troškova žalbenog postupka, te je potvrđena prvostupanjska presuda.

Protiv drugostupanjske presude reviziju je blagovremeno izjavio tuženi i to zbog povrede odredaba parničnog postupka iz članka 209 Zakona o parničnom postupku i pogrešne primjene materijalnog prava, s prijedlogom da ovaj sud usvoji reviziju, preinači drugostupanjsku presudu uvažavanjem žalbe i primarnog ili eventualnog tužbenog zahtjeva ili ukine drugostupanjsku presudu i predmet vrati tom sudu na ponovno postupanje, uz naknadu troškova revizijskog postupka.

Tužena nije odgovorila na reviziju.

Ispitujući pobijanu presudu u granicama propisanim odredbom članka 241 stavak 1 Zakona o parničnom postupku („Službene novine Federacije BiH“, br. 53/03, 73/05, 19/06 i 98/15), ovaj revizijski sud je donio odluku kao u izreci.

U odnosu na vrijednost predmeta spora od 35.000,00 KM, revizija je prema članku 237 stavak 2 Zakona o parničnom postupku dopuštena.

Revizija nije osnovana.

Iz činjeničnog utvrđenja prvostupanjskog suda, koje je kao pravilno i potpuno utvrđeno činjenično stanje potvrđeno pobijanom presudom, odnosno iz stanja spisa predmeta proizilazi:

- da je rješenjem Općinskog suda u Gradačcu, Odjeljenje za zemljišnoknjižne poslove broj: 028-0-Dn-10-004167 od 17.04.2014. godine, ispravljeno rješenjem tog suda pod istim brojem od 18.04.2014. godine, uspostavljen zk. ul. broj 365 k.o. ... i dozvoljeno da se na osnovu posjedovnog lista broj 281/02 k.o. ..., u A listu, zgrada obrazovanja površine 835 m² i dvorište površine 3381 m², ukupne površine 4216 m² uknjiži pravo vlasništva u koloni upisa B lista u korist D.S. OOUR Osnovna škola „Ivan G. Kovačić“ sa dijelom 1/1;
- da je prema upisanim podacima u Pl. broj 281/02 ko. ... od 07.10.2011. godine na parceli k. č. broj 1199 zv. OŠ „Veljko Vlahović“, u naravi dvorište površine

- 3381 m² i škola površine 835 m², ukupne površine 4216 m², kao posjednik sa dijelom 1/1 upisana tužena D.S. OOUR Osnovna škola „Ivan G. Kovačić“;
- da iz historijata za parcelu k.č. broj 9/183 upisana u zk.ul.br. 3026 k.o. ..., odnosno el. zk.ul.br. 1856 k.o. ... proizilazi da su zgrada i dvorište upisano u A listu i to broj 9/83, 9/182 i 9/183, na osnovu Ugovora o kupoprodaji od 13.09.1976. godine broj: 01-477-21/76, zaključenog između prodavca Opštine Gradačac i kupca Zajednice za osnovno obrazovanje Gradačac, uknjiženi kao Društvena svojina sa pravom korištenja u korist Zajednice za osnovno obrazovanje Gradačac;
 - da su prijavnim listom Dn broj: 1003/87 brisane parcele k.č. broj 9/83 i 9/182 i spojene sa parcelom k.č.br. 9/183 koja je upisana kao OŠ „Veljko Vlahović“, škola i dvorište ukupne površine 4216 m²;
 - da je dana 10.12.2007. godine zk.ul.br. 3026 preuzet u el. zk.ul.br. 1856 k.o. Gradačac;
 - da su prema podacima iz zk.ul.br. 728 k.o. ... (ručno vođena zemljišna knjiga) nekretnine označene kao k.č.br. 9/182 i 9/183, sudsko dvorište, ukupne površine 2880 m², uknjižene u B vlasničkom listu kao Državno vlasništvo (bivši erar) sa 1/1;
 - da je prema podacima iz zk.ul.br. 729 k.o. ... za nekretninu k.č. broj 9/83, kuća k. broj 729 (zgrada Kotarskog suda) Novi konak sa kućištem (ručno vođena zemljišna knjiga), površine 550 m² u odjeljku II zabilježeno da je na osnovu Ugovora o kupoprodaji od 13.09.1976. godine otpisana parcela k.č.br. 9/83 u zk.ul.br. 3026 i brisan naznačeni zk. uložak, a u B vlasničkom listu je naznačeno da povodom sastavljanja gruntovnice 1887. godine nekretnine upisane u A listu uknjižene su kao Državno vlasništvo (bivši erar) sa 1/1;
 - da je u zk.ul.br. 3026 k.o. ... upisana nekretnina k.č.br. 9/183 zv. OŠ „Veljko Vlahović“, u naravi škola i dvorište ukupne površine 4216 m², u odjeljku II konstatovano da su upisane parcele 9/183 i 9/182 iz zk.ul.br. 728 i parcela 9/83 iz zk.ul. 729, te se u B listu vodi kao Državno vlasništvo sa 1/1;
 - da se u zk.ul.br. 1856 k.o. (elektronski upis) od 25.10.2018. godine predmetna parcela k.č.br. 9/183 zv. OŠ „Veljko Vlahović“ vodi kao Državno vlasništvo sa dijelom od 1/1 sa pravom korištenja na zemljištu sa zgradom upisano u A listu u korist Zajednice za osnovno obrazovanje u Gradačcu (sa napomenom da je zk. uložak isprantan iz historije, parcela brisana, a zk. uložak zatvoren – veza zk.ul. broj 365 k.o.

U obrazloženju pobijane presude, a iz niza upisa prema historijatu predmetnog zemljišnoknjižnog uloška, stoji: da su u zk.ul.br. 728 k.o. nekretnine označene kao k.č.br. 9/182 i k.č.br. 9/183 u B vlasničkom listu uknjižene kao Državna svojina sa 1/1, iz sadržaja zk.ul.br. 729 k.o. ... proizilazi da je nekretnina označena kao k.č.br. 9/83 u B vlasničkom listu uknjižena kao Državno vlasništvo (bivši erar) sa dijelom 1/1, iz sadržaja zk.ul. broj 3026 k.o. nekretnina označena kao k.č. broj 9/183 i u kojem je u odjeljku II konstatovano da su upisane parcele k.č. broj 9/183 i k.č. broj 9/182 iz zk.ul.br. 728 i parcela k.č.br. 9/83 iz zk.ul. broj 729 se u B vlasničkom listu vode kao Državno vlasništvo sa 1/1, iz sadržaja zk.ul. broj 1856 (el. upis) u kojem se predmetna parcela k.č.br. 9/183 vodi kao Državno vlasništvo sa dijelom 1/1 sa pravom korištenja u korist Zajednice za osnovno obrazovanje u Gradačcu. Iz ovakvog činjeničnog utvrđenja sudovi su zaključili da tužitelj nije dokazao da je u momentu donošenja rješenja o uspostavi zk.ul.br. 365, čiji

upis tužitelj osporava i traži brisanje, bio upisani vlasnik. Točnije, zaključak je sudova da tužitelj nije dokazao da je bilo kada bio upisan kao vlasnik u zemljišnim knjigama, a što je bitno za odluku da li je aktivno legitimiran ili ne za podnošenje brisovne tužbe.

Bez potrebe je analiza sudova po pitanju primjenljivosti zakonskih propisa, kao i elaboriranje tužitelja u reviziji po pitanju zakonskih propisa: Zakona o pretvorbi društvene svojine („Sl. list R BiH“, broj: 33/94), u primjeni od 01.01.1995. godine, u kojem je u članku 1 stavak 1 točka 4 propisano da danom stupanja na snagu ovog zakona R BiH postaje nositelj prava svojine na imovini društvene svojine na kome pravo raspolaganja nema Federacije BiH i to: nekretninama koje su izgrađene ili po drugom osnovu stečene iz sredstava budžeta, sredstava za financiranje zajedničkih potreba, te sredstava samodoprinosna građana, donacija bez obzira da li se kod društveno pravne osobe kao korisnika vode u poslovnim knjigama, odnosno da li su upisane u zemljišnu knjigu, dok je u članku 4 stavak 1 tog Zakona predviđeno da ovlaštenja i obveze po svojini iz članka 1 za organe Republike, okruga-kantona i općina uredit će se posebnim zakonom; Zakona o uređenju imovinsko-pravnih i drugih odnosa u vezi sa preuzimanjem prava i obaveza osnivača prema osnovnim školama koje imaju status javne ustanove („Sl. novine TPK“, broj: 7/98), gdje je odredbom članka 2 stavak 1 propisano da imovina osnovne škole, prema kojoj je Skupština Kantona preuzela prava i obaveze osnivača, čine nepokretne i pokretne stvari i prava kojima osnovna škola raspolaže i koja stiče obavljanjem svojih djelatnosti i da je imovina osnovne škole u državnoj svojini; Uredbe sa zakonskom snagom o ustanovama („Sl. list R BiH“, broj: 6/92, 8/93 i 13/94) u kojoj je člankom 60 propisano da su objekti i oprema organizacija i ustanova iz članka 53 stavaka 1, članka 56 i članka 58 stav 2, a koji su izgrađeni odnosno nabavljeni sredstvima samodoprinosna, svojina općine na čijem području se objekti i oprema nalaze, odnosno gradske zajednice koja je uvela samodoprinos. Svi pobrojani zakonski propisi bi eventulano bili od značaja za analizu primjenljivosti kod tužbe za utvrđenje prava vlasništva, koji zahtjev nije postavljen u ovom sporu. Točnije, odredba članka 342 Zakona o stvarnim pravima F BiH („Sl. novine F BiH“, br. 66/13 i 100/13) propisuje da osobe koje u zemljišnim knjigama nisu upisane kao nositelji prava vlasništva stečenog pretvorbom društvenog vlasništva ili prava upravljanja ili korištenja ili raspolaganja, a ne raspolažu ispravom valjanom za zemljišnoknjižni upis prava vlasništva, odnosno drugih stvarnih prava na nekretninama, upisat će pravo vlasništva na temelju odluke suda, nakon što dokažu da su bili izvanknjižni nositelji takvog prava na nekretnini u društvenom vlasništvu. Dakle, ukoliko su i točne tvrdnje tužitelja da on jeste vlasnik predmetne nekretnine, tužitelj bi bio izvanknjižni vlasnik, koji treba ishodovati odluku za upis u zemljišne knjige, dok kao izvanknjižni vlasnik nema aktivnu legitimaciju za brisovnu tužbu.

U ovom slučaju, gdje tužba glasi na utvrđenje pravne nevaljanosti zemljišnoknjižnog upisa i brisanje tog upisa, pravilno su sudovi prema utvrđenom činjeničnom stanju, prema kojem tužitelj nikada nije bio upisan u zemljišnim knjigama kao titular prava vlasništva, zaključili da tužitelj nije aktivno legitimiran na podnošenje brisovne tužbe, zbog čega je tužba osnovano odbijena.¹

¹ Prof.dr. Ilija Babić, prof.dr. Duško Medić, prof.dr. EniseHašić, prof.dr. Meliha Powlakić i doc.dr. Larisa Velić, Komentar Zakona o stvarnim pravima F BiH, Privredna štampa, 2014. „Sarajevo, str. 288 i 289: “Iako je brisovna tužba sredstvo za zaštitu povrijeđenog knjižnog prava vlasništva nevaljanom upisom u zemljišne knjige, na nju se primjenjuju pravila zemljišnoknjižnog prava, čime se odstupa

Brisovna tužba je stvarno pravna tužba *sui generis*, kojom nositelj knjižnog prava čije je pravo povrijeđeno neistinitom, nevaljanom uknjižbom štiti svoje knjižno pravo zahtijevajući brisanje nevaljane, neistinite uknjižbe i uspostavu prijašnjeg zemljišnoknjižnog stanja kakvo je bilo prije provedbe nevaljane, neistinite uknjižbe. Pravomoćnom i ovršnom presudom kojom se prihvaća tužbeni zahtjev za brisanje u zemljišnim knjigama uspostaviti će se pravo stanje koje je postojalo prije provedbe neistinitog upisa, tj. ponovno će kao nositelj knjižnog prava biti upisana osoba koja je stvari nositelj tog prava. Učinak takve presude jest da nastaje pravno stanje kao da neistiniti upis nije bio proveden (*ex tunc*).

Institut brisovne tužbe utemeljen je na činjenici da nevaljala, neistinita uknjižba ne može dovesti do valjanog pravnog stjecanja, prijenosa, ograničenja ili prestanka knjižnih prava.

Na podnošenje brisovne tužbe aktivno je legitimiran nositelj knjižnog prava dakle, onaj tko je bio upisan u zemljišne knjige neposredno prije napadane promjene u zemljišnim knjigama, a isto tako i njegovi univerzalni sukcesori, jer ostavina časom smrti prelazi na nasljednike.

Slijedom iznjetog, ne stoje razlozi zbog kojih je revizija izjavljena, kao ni razlog na koji sud pazi po službenoj dužnosti, pa je ovaj sud reviziju odbio kao neosnovanu, temeljem ovlaštenja iz odredbe članka 248 Zakona o parničnom postupku.

Predsjednica vijeća
Amira Sadović, s.r.

od petitornih tužbi. Brisovnom tužbom traži se povrat u prijašnje stanje. Dakle, štite se samo prava koja su bila uknjižena u zemljišnim knjigama, izuzev kada se radi o univerzalnom pravnom sljedniku (nasljedniku) ili bračnom drugu u pogledu bračne tečevine, te izvanknjižni vlasnik nije aktivno legitimiran na podnošenje ovakve tužbe ("VSRH, Rev-1430/00 od 23.07.2003. godine).